

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
lotta.lewin-pihlblad@regeringskansliet.se

Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5) Ert dnr KN2023/02524

Sammanfattande kommentarer

Sámiid Riihkasearvi/Svenska Samernas Riksförbund (SSR) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på departementspromemorian Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5).

SSR avstyrker förslaget i sin helhet.

SSR anser att det bör övervägas om samtliga minerallagsprövningar bör inkorporeras i miljöbalkens prövningssystem och att prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken i sin helhet bör överföras från prövningen enligt minerallagen till miljöbalksprövningen.

SSR konstaterar att Sverige fortfarande trots återkommande kritik från FN:s övervakningskommittéer inte uppfyller sina internationella åtagande avseende de samiska rättigheterna tillika mänskliga rättigheter. SSR anser att det är särskilt viktigt att synliggöra konsekvenser för den traditionella renskötseln i frågor kopplade till miljöprocessen och bedömningarna vid riksintresseavvägningar då konsekvenserna av olika intrångsverksamheter ofta leder till påtaglig skada. Frågeställningar kopplade till de samiska rättigheterna, främst samernas rätt till mark och vatten belyses ej i promemorian på grund av uppdragets avgränsning, vilket är en stor brist.

SSR avstår från att ge kommentarer på de enskilda författningsförslagen. Utan avger övergripande yttrande på promemorians innehåll.

Uppdragets avgränsning

SSR anser att den snäva avgränsningen av uppdraget medför flertalet problemställningar. SSR är kritisk till att prövningen riksintressena delas upp på det sätt som förslaget innebär. Uppdragets snäva ram innebär att det saknas en helhetsbild av förslagets konsekvenser på processen i dess helhet, däribland prövningen av övriga riksintressen i 3 och 4 kapitlet miljöbalken, vilket innefattar en prövning av rennäringen både som allmänt och som riksintresse.

Utifrån att en avvägning ska göras mellan samtliga riksintressen vid ansökan om bearbetningskoncession, 3 kap. 10 § första stycket miljöbalken samt att en avvägning görs mellan riksintressen enligt 3 kap. om dessa är oförenliga, finns en överhängande risk att det nu lagda förslaget skapar otydlighet.

SSR anser att den utredning som nu genomförts istället borde ingått i en samlad översyn av tillståndsprövningen.

SSR anser, såsom nämnts tidigare att det saknas en djupare analys av konsekvenserna för prövningsprocessen i dess helhet, vilket är en stor brist. Framför allt saknas en analys av hur prövningen av riksintressena i 3–4 kap. miljöbalken kommer påverkas av förslaget. SSR anser, motsatsvis till vad som anförs i utredningen att det finns en överhängande risk att de nu lagda förslagen skapar en rättsosäkerhet samt att processen blir otydligare.

Avslutande kommentarer

SSR anser att det visserligen kan finnas ett behov av att genomföra förändringar. SSR menar dock att de risker som finns i det nu lagda förslaget, framförallt gällande de delar som gäller avvägning och bedömningsgrunder är så pass stora att förslaget inte bör genomföras.

SSR ser positiva fördelar med att det sker en samlad bedömning av riksintressena i samband med miljöprövningen. SSR:s erfarenheter visar på att följdverksamheterna, vilka får stor påverkan på renskötseln inte vägs in idag vid koncessionsprövningen. En samlad prövning vid i mark- och miljödomstolens skulle medföra en prövning där samtliga effekter ingår. Härav är det särskilt viktigt att bedömningsunderlaget är fullgott och av hög kvalitet, vilket saknas idag.

Avslutningsvis vill SSR återigen påtala vikten av att lyfta in de övriga internationella åtaganden som har bärighet i frågan, särskilt de åtaganden som berör samiska rättigheter.

Sámiid Riikkasearvi

Jenny Wik Karlsson
Förbundsjurist/verksamhetschef